

5.9.2018/15.10.2018

Yhteinen tiedon hallinta -kärkihanke

Yhteinen tiedon hallinta -hankkeen projektiryhmän kokous

Aika 27.8.2018, klo 13.00–15.00

Paikka VM (Mariankatu 9), nh Nousukausi / etäyhteys*
**kokouksen etäyhteystiedot kalenterikutsussa*

Osallistujat

Riitta Autere, pj.	VM, neuvotteleva virkamies, ESTE
Suvi Remes, kokouksen varapj.	VM, erityisasiantuntija
Kimmo Mäkinen	VM, kehittämispäällikkö, klo 14 alkaen, etänä
Mikko Pitkänen	VRK, kehityspäällikkö, ESTE
Taru Rastas	LVM, viestintäneuvos, klo 14 alkaen
Jari Ylikoski	Kuntaliitto, erityisasiantuntija, etänä
Matias Frosterus	Kansalliskirjasto, tietojärjestelmäpäällikkö
Juha Mykkänen	THL, kehittämispäällikkö, ESTE
Heikki Siltala	THL, IT-kehittämispäällikkö (varahenkilö), ESTE
Minna Rintala	Vero, ylitarkastaja, etänä
Dea Crichton-Turley	TEM, neuvotteleva virkamies, etänä
Taina Nurmela	Helsingin kaupunki, projektipäällikkö, ESTE
Jaana Nevalainen	VRK, hankepäällikkö

Vierailijat

Anssi Hänninen	VRK, tuoteomistaja, klo 14 asti
Petri Tenhunen	VRK, erikoissuunnittelija, klo 14 asti
Riitta Alkula	VRK/Gofore, asiantuntija, klo 14 asti

1. Kokouksen avaus

Kokouksen avaus.

Remes totesi työjärjestyspuheenvuorona, että puheenjohtaja Autere on estynyt osallistumaan, mutta on sovittu, että kokous pidetään varapuheenjohtajajärjestelyllä. Remes toimii kokouksen puheenjohtajana.

Edellisen kokouksen muistio (liite 1) hyväksytty sähköpostikäsitelystä kesäkuussa.

2. Taloustiedon yhteentoimivuus (YTI-TP4) (klo 13.05-13.20)

Käydään läpi valmisteltu taloustiedon hallinnan prosessi ja TP4:n työn tilanne.

Liitepaketti 2.

Alustaja: Petri Tenhunen

Tiedoksi.

Tenhunen kävi läpi keskeisten toimijoiden, valtiovarainministeriö, Valtionkonttori ja Väestörekisterikeskus, kesken suunnitellun ylätasoin prosessin taloustiedon määrittysten ylläpitoon ja hallintaan. Tiedot asiat ovat olleet tiedossa jo pidempään, mutta nyt on saatu kuvattua prosessi myös visuaaliseksi esitykseksi ja sitä kautta ratkomaan auki olleita yksityiskohtia. Lukuohje tukee prosessikuvan tulkintaa. Hallintamalliin liittyen on keskusteltu tehtävänjaoista eli minne substanssiosaaminen ja mallintamisen tehtävät sijoitetaan ja miten teknisen tuen tarjoaminen järjestetään.

Aiempaan projektisuunnitelmaan verrattuna suurin muutos ICT-kehityksessä on se, että XBRL:n mallintamiseen hankitaan kaupallinen sovellus omana kehitystyön sijaan; neuvotteluja edistetään parhaillaan. Määrittysten tuottamista JHS-materiaaleista alustan testiympäristöön aloitettu; tuotantoonvienti tehdään erikseen myöhemmin. Taksonomian generoinnin suunnittelu valmistelussa. Taksonomian jakelua on suunniteltu zip-pakettien kautta; ei ole kovin tyylissä ratkaisu, mutta täyttää tarpeen ja myöhemmin, mikäli hallinnon yhteiset rajapinta- ja jakeluratkaisukuviot etenevät, voidaan siirtyä modernimpaan ratkaisuun ja tapaan niitä hyödyntäen.

Keskustelussa tuotiin esiin, että kuntakentällä ja kuntajohdossa kaivataan edelleen ylätasoin toimintaympäristön kuvaa tästä laajasta taloustiedon raportoinnin ja hyödyntämisen muutoksesta sekä tiedonhallinnan prosessien avaamista. Välillä on esimerkiksi epäselvää onko tällä vaikutus myös sisäiseen raportointiin. Kevään taloustiedon koulutuskiertueen materiaaleissa ei vielä tarpeenmukaista kuvausta mukana. Todettiin, että tarve täytyy viestiä Kunta- ja Maakuntatieto-ohjelmille, jotka ensisijaisesti vetovastuussa kokonaisuudesta. Viestinnällisesti on haaste, että prosessiin liittyy niin monenlaista toimijaa; viesti on eri taloustiedon substanssiammattilaiselle ja heidän IT-toimittajalleen. Lisäksi pyydettiin tietoa, että ketä tahoja on mukana uudessa valtiovarainministeriön asettamassa taloustiedon yhteistyöryhmässä.

3. Suomi.fi-yhteentoimivuusalustan prosessit menetelmän mukaisesta käytöstä (YTI-TP2) (klo 13.20-14.00)

Käydään läpi valmistellut Yhteentoimivuusalustan prosessit siitä, miten työkaluja käytetään yhteentoimivuusmenetelmän mukaisesti.

Liitepaketti 3.

Esittelijät: Anssi Hänninen & Riitta Alkula

Päätösesitys: Projektiryhmä toteaa valmistelun tilanteen ja puoltaa kuvattuja prosesseja sopivina tarkoituksensa.

Hänninen esitteli laadittuja prosesseja visuaalisen materiaalin avulla kaikkien kolmen yhteentoimivuuden määrittystyyppin, sanasto, koodistot, tietomallit, osalta. Kansallisten verkostojen osalta hallintamallissa on tuttuja lyhenteitä, YSR ja KMR, mukana; sanastoryhmän ja mallinnusryhmän lisäksi on suunniteltu uutta ryhmää koodistojen koordinoitiin. Näihin ryhmiin palataan vielä, kun ns. ylätasoin hallintamallia päästään käsittelemään. Käyttölupien hakeminen alustan käyttöön erillinen prosessi tässä kuvatussa; pääkäyttäjä voi luvittaa edelleen alustan käyttöä. Alustaan on rakennettu oma käyttäjähallinta, joka muodostaa tavallaan neljänne järjestelmän osaksi kokonaisuutta.

Keskustelussa todettiin, että viesti siitä, että "yksin ei jätetä" on tärkeä; tukitoimintoja tarvitaan ja tulee olla olemassa. Tietoaluiden prosessi uusi tässä; myös tällä liitos käsittelyyn tulossa olevaan ylätasoin hallintamalliin. Hyödyntämisen kannalta tärkeää, että määrittämiselle saadaan pysyvä ylläpito; koodistojen osalta on huomattavaa, että kerran käytettyä koodistoa on vaikea tuhota vaan muutoksia täytyy hoitaa tiukan versiohallinnan kautta. Käytiin keskustelua alustan toiminnallisuuksia. Tiedusteltiin myös syksyn kehitystiekartan

tilannetta; siellä on odottamassa toteutusta muun muassa "kuka käyttää määrittystä" -toiminnallisuus, jota on pidetty merkittävä hallitun ja luotettavan muutoshallinnan kannalta.

Prosessikuvausten luonnokset ovat saatavilla VRK:n hankkeen työtilasta tarkempaa tutkistelua varten. Työkalujen varsinainen käyttöohje on laadittu erikseen. Prosesseja käsitellään seuraavaksi sidostahojen kanssa VRK:n järjestämässä tilaisuudessa 18.9.

Päätös: Kyseessä on hyvä dokumentaatio. Kuvauksien kanssa voidaan käydä keskustelua eteenpäin sidostahojen kanssa.

4. Omadata-suostumushallinta -projektin tilannekatsaus (YTI-TP1) (klo 14.00-14.15)

Käydään läpi omadatan toteuttamiseen liittyvän suostumushallintapalvelun projektin tilanne sekä muuta teemaan liittyvää.

Liitepaketti 4.

Alustajat: Jaana Nevalainen & Suvi Remes
Tiedoksi.

Nevalainen kävi suullisesti läpi omadatan kehittämiseen liittyvää yhteistyötä ja toteusta koulutussektorin kanssa. Referenssiryhmän toiminta on ollut käynnissä ja työssä on kerätty mm. palautetta suunnitellusta logiikasta tietojen luvittamiseen. Ryhmän tapaamisista toimitetaan koontimuistio, kun syksyn viimeinen kokous on pidetty; hankekauden jälkeen ryhmän toiminta jatkuu Opetushallituksen työnä, sillä se on koettu tärkeäksi ja hyväksi tavaksi käydä keskustelua. Myös viitearkkitehtuurin työstöön on kokoontunut verkostoryhmä VRK:n vetämänä, avointa keskustelua käydään mm. Slackissä. Valmisteltu suostumusten tietomalli on tuotu Yhteentoimivuusalustalle, sen ylläpitodosta jatkossa tarvitaan lisää keskustelua.

Remes kertoi, että ohjausryhmän asettaminen omadatan edistämiseen on edelleen valmistelussa.

Remes kertoi selvitysaihiosta, jota on esitetty suostumushallintapalvelun rakentamisen edetessä ja sen lokitusratkaisusta keskusteltaessa. Opetushallituksen ratkaisut kytketään suomi.fi-palveluväylään, mutta niihin liittyy Opintopolun oma lokitusratkaisu. Palveluväylän kehityksestä vastaava NIIS on tuonut esiin Viron kehittämän moduulin lokitukseen, jonka avulla tiedon käyttöä voisi tarkastella. Alustavissa keskusteluissa on tuotu esiin, että moduuli voisi toimia kahdessa käyttötarkoituksessa: kertomaan henkilölle kuka todella katsoi tietoja, joita luvitettiin omadatahengessä suostumuksella ja toisaalta lisäämään avoimuutta hallinnon prosesseissa kansalaisen suuntaan, kun tietoja käsitellään asiakaspalvelutapahtumaa varten.

Selvitystä pidettiin toteuttamisen arvoisena. On vaikea aihe ja viestinnästä tulee huolehtia, ettei synny turhia väärinymmärryksiä. Lisäksi tulee osallistuttaa eri tahoja, kun tiedetään, että asiaa on mietitty. Rastas toi esiin, että lokitietojen hallintaa on mietitty esimerkiksi Trafín suunnalla heidän toteutuksia varten. Todettiin, että projekti etenee, jos sopiva selvityshenkilö saadaan. Lisäksi selvityksen osana voidaan toteuttaa tekninen proof-of-concept Viron moduulista. Projektisuunnitelman rakentaminen on kesken ja siinä huomioidaan nämä käydyt lähetekeskustelut.

5. Tilannekatsaus OmaData-työhön laajemmin (klo 14.15-14.30)

LVM:n tilaama selvitys "MyData - johdatus ihmiskeskeiseen henkilötiedon hyödyntämiseen" on julkaisu. Lisäksi hallinnonaloilla on käynnissä kehitystyötä MyData-näkökulman edistämiseksi (ks. https://www.trafi.fi/trafitalks/artikkelit/68/mydata_-_henkilotiedot_uutena_valuuttana?ref=rns_em)

Liite 5.

Alustaja: Taru Rastas
Tiedoksi.

Rastas kävi läpi käynnissä olevaa laaja työtä datatalouden rakentamisessa, jonka yksi tuotos on päivitetty white paper omadatasta. Asioita on tapahtunut sitten selvityksen ensimmäisen julkaisun, minkä vuoksi päivittäistyö oli jokseensakin mittava; myös julkisen hallinnon kulma mukana ja ylipäättään käyttötapauksia tuotu esiin. Maailmalla MyData Global Network on vahvistunut. Yksi uusi ilmiö ovat eräänlaiset MyData-pankit, joissa ainakin osassa on jonkinlainen valtio-kytkös, näitä voisi olla hyvä selvittää lisää. Lisäksi globaalin MyData-yhdistyksen valmistelu on edennyt perustamisvaiheeseen; Suomesta mukana erityisesti Sitra ja Business Finland, jotka panostavat tomissaan vahvasti reiluun ja ihmiskeskeiseen datatalouteen.

MyData2018-konferenssissa on esittelyssä muun muassa Trafin yhteistyökumppaneineen rakentama toteutus omadataan. Samaan sessioon on koottu keskeisimmät Suomessa käynnissä olevat projektit; YTI on mukana sessiossa Opetushallituksen valmistelemassa, kuten ajankohtaisissa asioissa tuodaan esiin. Todettiin, että konferenssi on jälleen hyvä tilaisuus päivittää tilannekuvaa omadatan kehityspoluista.

6. Ajankohtaiset asiat (klo 14.30-14.45)

- SEMIC2018-kuulumiset (esitykset jaossa: <https://joinup.ec.europa.eu/collection/semantic-interoperability-community-semic/programme-semic-2018>) (liite 6)
- Taloustiedon syksyn kiertue; ohjelma <https://www.stat.fi/tup/koulutus/talousraportoinnin-koulutusohjelma.html>
- Tiedonhallintalaki (HE-luonnos) lausunnoille (lausuntopalvelu)
- Tietopoliittinen selonteko lausunnoille (lausuntopalvelu), viimeinen seminaari 23.8.2018 <https://vm.fi/tapahtumat/2018-08-23/tietopoliittinen-selonteko-seminaari-teemana-kuuleminen-lausuntoyhteenvedosta>
- MyData2018-konferenssi 29.-30.8.2018, ohjelma <https://mydata2018.org/programme/>
 - YTI-hanke sessiossa pe 30.8. klo 10.45 Major Uses Cases from Finland
- VRK järjestää 18.9. YTI-seminaarin, ohjelma <https://conference.csc.fi/display/VRKYTI/2018-09-18+Tiedon+semanttinen+yhteentoimivuus+ja+Suomi.fi-yhteentoimivuusalusta> (liite 7)
- YTI-päätösseminaari to 13.12.2018

Todettiin ajankohtaiset asiat ja tilaisuudet. Päätösseminaariin on suunniteltu myös vapaamuotoinen iltatilaisuus, josta tiedotetaan myöhemmin tarkemmin.

7. Syksyn kokousaikataulu (klo 14.45-14.55)

Sovittiin syksyn kokousaikataulu. Kokousajat:

- lokakuu (vk42) ti 16.10. klo 9-11
- marraskuu (vk45) ti 13.11. klo 13-15
- joulukuu (vk51) ke 19.12. klo 9-12; normaalia pidempi päätöskokous

Aiheita voi lisätä Tiimeri-työtilan dokumenttiin: Pöytäkirjat >> Projektiryhmän materiaalit >> Projektiryhmän kokousmateriaalit >> 2018 >> YTI kokousteemat

8. Kokouksen päättäminen

Kokouksen puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.

Liitteet (VYVI-työtila)

Liite 1: Edellisen kokouksen muistio
Liite 2a: Taloustiedon yhteentoimivuus ja hallinta -prosessi (luonnos)
Liite 2b: Taloustiedon yhteentoimivuus -työpaketin tilannekatsaus
Liite3: Yhteentoimivuusalustan käyttöprosessit (luonnos)
~~Liite 4a: Omadata-suostumushallintapalvelun projektin tilannekatsaus~~
Liite4b: "Kuka on katsellut tietojani" -selvitysehdotus
Liite 5: MyData - johdatus ihmiskeskeiseen henkilötiedon hyödyntämiseen –
selvitys
Liite 6: SEMIC2018-esitys
Liite 7: YTI-seminaarin 18.9.2018 ohjelma

(Tiedostopolku Tiimerissä: Pöytäkirjat >> Projektiryhmän materiaalit >> Projektiryhmän kokousmateriaalit tai Hankemateriaalit)

<https://tila.tiimeri.fi/sites/vm/yti/Pytkirjat/Forms/AllItems.aspx?RootFolder=%2Fsites%2Fvm%2Fyti%2Fpytkirjat%2FProjektiryhm%C3%A4n%20materiaalit%2FProjektiryhm%C3%A4n%20kokousmateriaalit%2F2018&FolderCTID=0x0120003AC56ED0CC9FB345A2452B1703F5D5BB&View=%7B872C84CD%2D03CC%2D473C%2DBC22%2DC3EC680DE5F8%7D>